

BLAHOSLAVOVA „EVANGELIA“

Martin Grombiřík

BLAHOSLAVS „EVANGELIEN“ Dem Autor geht es um eine Untersuchung der tschechischen Choralpassionen und anderen aus der Gregorianik hervorgegangenen Gesängen, die unter dem summarischen Titel „Evangelien“ im Jahre 1571 der Bischof der Brüderunität Jan Blahoslav herausgegeben hat. In der Nationalbibliothek sind drei gedruckte Exemplare erhalten geblieben. Gegenstand der Überlegungen ist die Stellung des gregorianischen Gesanges im Gottesdienst der Brüderunität, dessen grundsätzliche Bedeutung in den „grossen“ Kanzionalen unbestritten ist. Dies wird auch in diesem Werk unterstrichen und steht im Gegensatz zur geläufigen Vorstellung, die traditionell die Rolle der kantikal-strophischen Gebilde, der sogenannten „Brüderlieder“ überschätzt. Die Verbindung eines der Exemplare mit einer lateinischen Agende, aller Wahrscheinlichkeit nach der ultraquistischen Provenienz, ist ein sehr wichtiger Beleg für die wechselseitige liturgische und musikalische Beeinflussung der einzelnen Konfessionen auf dem tschechischen Territorium noch vor den tragischen Ereignissen des dreissigjährigen Krieges und der habsburgischen Gegenreformation.

Hovoří-li se o Jednotě bratrské v souvislosti s liturgickou hudbou, vyvstanou téměř každému na mysli velké, skvostně tištěné kancionály a hudební útvar strofické (rýmované) duchovní písně, často s textem ve tvaru veršovaného kázání. V církevním prostředí se někdy mluví i o tzv. „písňovém pokladu“ staré Jednoty; někteří bratrští autoři (Jan Augusta aj.) vytvořili velká kvanta kantikálních útvarů, z nichž mnohé se ovšem péčí bedlivých cenzorů z okruhu starších Jednoty do kancionálu ani nedostaly nebo byly z pozdějších vydání vyřazeny.

Zpěvní repertoár Jednoty ovšem netvořila pouze původní bratrská tvorba, ale i velké množství písní přejatých, např. podobojí (zejm. okruh Miřínského) nebo ze zdrojů tzv. světové reformace. Toto přejímání mělo reciproční povahu, bratrské písně se často objevují u utrakvistické „konkurence“ nebo přes německé bratrské zpěvníky M. Weisseho i u německých luteránů. Přímo z bratrských kancionálů zpívali někteří členové církve podobojí a s vlivem zpěvníku Jednoty v katolickém ovčinci zápasili i členové Tovařstva Ježíšova, ačkoliv teze o vedoucím postavení Jednoty bratrské na poli tvorby české duchovní písně se zdá být podle závěru některých badatelů neopodstatněná.¹ Koloběh písňového fondu byl ostatně součástí celkového duchovního kvasu v Čechách 16. století.

¹ Stanislav Tesař, *Cantus Unitatis Fratrum* (disertační práce, Filozofická fakulta Univerzity J. E. Purkyně, Brno 1976).

Poněkud stranou zájmu českých protestantských hymnologů (laických i odborných) stojí poměrně objemná část bratrského zpěvního repertoáru, která navazuje na latinský *gregoriánský chorál*. Ačkoliv Ivančický kancionál z r. 1576 obsahuje bezmála 40 % zpěvů gregoriánského původu (oproti Rohovu kancionálu nárůst o plných 43 %) a zpěvník z r. 1618 ještě asi čtvrtinu, nastává po Bílé hoře rapidní úbytek a ve zpěvnících potoleranční doby po nich není ani stopy, pomíneme-li několik písní na simplifikované či interpolované melodie chorálních hymnů, o jejichž souvislosti s genericými gregoriánskými formami můžeme hovořit pouze s výhradami.² V této oblasti není výjimkou ani Evangelický zpěvník z r. 1979, který si vytkl jako cíl návrat k vyznavačským hodnotám starých bratrských písní, ani jeho Dodatek z r. 2000, přestože tento se pokouší pokrýt co nejširší oblast sféry, kterou na základě zaběhaného výraziva nazýváme „evangelickou zbožností“. Proč tomu tak je může být předmětem diskuse; některé hypotézy se nabízejí samy od sebe, ale k jejich formulování je třeba přikročit až v pokročilejších fázích výzkumu a proto je zatím ponecháme stranou.

Řekli jsme již, že velká část chorálního repertoáru užívaného (resp. nabízeného k užívání) v Jednotě je soustředěna v bratrských kancionálech; jeho podíl na celkovém počtu zpěvů dosahuje vrcholu v kancionálech redakce Blahoslavovy. Předmětem našeho zájmu však nyní nebudou tyto kancionály, ale drobnější, méně známé dílo Jana Blahoslava obsahující liturgické zpěvy gregoriánského původu výhradně.

Celý název díla, o kterém bude řeč, zní: *Evangelia anebo čtení svatá kteráž slovou Pašije. Řeči některé prorocké: a Prefací obyčejné, to jest Zpěvové, k zvláštním Hodům vejročním náležití v nově zpravení a vytištění*. Dílko o 44 listech se dochovalo ve 3 exemplářích v Knihovně Národního muzea pod signaturami 24 B 1, 24 B 2 (defektní exemplář, stará signatura 60 D 3) a 27 A 6. Dlouhý nadpis zároveň částečně naznačuje obsah: jsou jím liturgické perikopy (dvoje pašije, evangelijní a SZ prorocká čtení), několik prefací a dvě modlitby na adaptované gregoriánské nápěvy. Defektní exemplář má pouze pašije, ke kterým je připojena latinská chorální agenda, podle stylu notace asi pozdějšího data než původní tisk. Také v něm chybějí listy s částí Mt pašijí, jsou doplněny ručně psaným opisem, který je ovšem nelogicky včleněn ještě před samý začátek tisku. Jako autor je pod předmlouvou podepsán Jan Blahoslav, vročení uvádí datum vydání 17. května

² Hymnus je hudební forma řeckého původu vycházející z antické časomerné poesie, kdežto ostatní gregoriánské formy jsou útvary logogenicky vystavěnými na strukturách mluvené řeči a hebrejské poetické figuře paralelismu membrorum.

1571. V literatuře se o nich podrobněji zmiňuje pouze Hostinský v úvodní studii k vydání Blahoslavovy Musiky (s. 50–51, v citaci Jungmannovy Historie literatury české uvádí chybnou signaturu) a M. Daňková v Soupisu bratrských tisků pod č. 25 (s. 83), která se ovšem zabývá pouze výtvarnou a typografickou složkou díla.³

Hostinský (v citované studii) pokládá Evangelia za doplněk k Šamotulskému kancionálu a domnívá se, že vydání z r. 1571 je vydání druhé (na základě zmínky v titulu „v nově vytištění a zpravení“). Má to potvrzovat údajně také Blahoslavova Předmluva. V ní ovšem chybí jakákoliv zmínka o Šamotulském nebo jiném kancionálu, Blahoslav v ní hovoří pouze o svém překladu Nového zákona, ke kterému se, jak se zdá, vztahuje také zmínka o „první obeti“. Za tohoto předpokladu by první Hostinského hypotéza byla mylná (*Evangelia* jsou samostatné dílo a ne přívažek k některému z „velkých“ kancionálů) a druhá přinejmenším nedostatečně podložená (dosud nebyl nalezen vecný důkaz v podobě nějakého prvního vydání a opora v textu nadpisu a předmluvy není dostačující).

Daňková si všímá odlišností mezi jednotlivými exempláři na listě 15: 27 A 6 má dřevorez s Beránkem, dle Daňkové převzatý z něm. kancionálu 1566, exempláře 24 B 1 a 24 B 2 „maureskovou kartuši s prázdným vnitřkem“. Neuvádí ovšem, že tato kartuše je v 24 B 2 vyplněna barevnou ručně malovanou miniaturou Eliáše a havrana.

Knih je notována chorální rhombou. Ze znaku notového písma se vyskytují: punctum kosočtvercové jako základní notová hodnota, výjimečně punctum čtvercové. Dvoutónové skupiny (flexa a podatus) se vyskytují pouze ve tvaru 1. nota = punctum – 2. nota = punctum s indikací pohybu nahoru či dolů. Vícetónové skupiny jsou analogicky notovány pouhým grupováním indikovaných punct. Stejného systému užívá např. i Ivančický kancionál z r. 1576 pro notování chorálních částí. Osnova je pravidlem

³ Otakar Hostinský, *Jan Blahoslav a Jan Josquin*, Rozpravy české akademie věd a umění, ročník V, třída I, Praha 1896; Miriam Bohatcová-Daňková, *Bratrské tisky ivančické a kralické*, Praha 1951 Pramenem a jeho úlohou v liturgické praxi Jednoty se zabývá poměrně podrobně také B. Hrejsa ve své dizertační práci o bratrských kancionálech (Bohuš Hrejsa, *Kancionály Jednoty bratrské*, Filosofická fakulta University Karlovy, Praha 1946). Ohledně původu přejímá Hostinského teorii doplňku k Šamotulskému kancionálu jakož i představu o nezachovaném prvním vydání. Připouští původ zpěvu „v utrakvistické a přímo i římské liturgii“ (s. 58). Jeho tázání po slučitelnosti „evangelické prostoty“ Jednoty bratrské se zpěvy tohoto typu vyúsťuje do obecnější otázky o úloze liturgie v Jednotě, kterou však jednoznačně nezodpovídá, soudě z opatrných a nekonkrétních závěrů, podle kterých měla Jednota „liturgického ducha“ a její vývoj „spěl k širšímu stanovisku i v otázce liturgie“.

pětilinková, pouze v případě nedostatku místa je počet linek zmenšen. Klíčování je dusledné, užívá se chorálních C a F klíčů v dobových modifikacích. Na koncích osnov a při změně klíčů bývá custos, na koncích stránek je také textová nápověda první slabiky textu na následující straně. Text je tištěn frakturou, s výjimkou ojedinělých latinských slov v nadpisech, která jsou tištěna renesanční dynamickou antikvou (napr. PRAEFATIONES).

1 Pašije

Pramen obsahuje dvoje pašije, Matoušovy a Janovy, v 24 B 2 s ručně vypsanou příslušnou liturgickou lokací podle církevní tradice, Mt „na Květnou nedeli“, J „na Velký pátek“. Text je převzat z Blahoslavova Nového zákona. V defektním expl. 24 B 2 je provedeno několik oprav perem:

- Mt 26:67 „hůlkami jej bili“ – „políčkovali jej“,
- Mt 27:2 „hejtmanu“ – „vladaři“,
- Mt 27:27 „rathauzu“ – „radního domu“ a „rotu“ – „zástup“,
- Mt 27:28 „brunátným“ – „červeným“,
- Mt 27:33 „popravné“ – „lepczy“ (sic!, lebcí?),
- Mt 27:34 „octa“ – „víno“

Druhá až čtvrtá oprava působí dojmem jazykové korektury (korekce germanismu). Důvod první opravy není zřejmý (opravuje věcně správné znění a nemá oporu ani ve Vulgátě), pátá a šestá opravuje nesprávný překlad Blahoslavův. Postavy pašijí jsou také vypisovány perem, v 24 B 2 téměř vždy při vystřídání, a to latinsky (Christus, Chorus, zkr. Evan.), v 24 B 1 jen na několika místech a česky (Evangelista). 24 B 2 má také v místě tzv. *genuflectur* (pausy s tichou modlitbou vkleče, kterou má katolická provozovací tradice po větě o Ježíšově skonu) na obou místech vpisek *Ukřižovaný Kriste*, což může být odkaz na nějakou modlitbu, litanii či píseň, která se na tomto místě recitovala či zpívala.

Na tomto místě by mohla vzniknout otázka po provozovací praxi pašijí v Jednotě bratrské. V západní církvi je rozdělení „partu“ jednotlivých jednajících osob mezi více zpěváků poměrně pozdního data – asi od počátku 15. století. Do té doby bylo zvykem, že pašije četl či zpíval pouze jeden člověk. Také latinské zkratky pro jednotlivé osoby (C – *Chronista* = vypravce, S – *Succentor* pro hlasy ostatních osob n. *Synagoga* pro hlasy zástupu, křížek jako označení role Ježíše) pocházejí původně z tzv. *litterae significativae* (dodatková písmena) pro označení úrovně a způsobu provedení recitačního tónu (celeriter = rychle, sursum = výše, křížek z t, tenere = držet), které známe z nejstarších (neumových) notací gregoriánských zpěvů. Nicméně se zdá, že pozdně středověká praxe zpěvu pašijí jako liturgického

dramatu rozděleného mezi různé protagonisty nebyla Bratřím neznámá; např. ve zmíněném kancionále z r. 1576 je na str. 759 u písně, vlastně alegorického zpívaného dramatu *Zlostné rozmlouvání slyšme*, tato poznámka: (...) Mohli by pak zpěváci na tré rozdělení býti: aneb všecko jeden zpívati / *podobně jako Pašiji*.

Znalost provozovací praxe pašijí v Jednotě, ba ani použití této techniky v jiných bratrských zpěvech ovšem ještě nezaručují její praktické využití přímo při provádění pašijí v rámci bohoslužeb v bratrských shromážděních.

Nápěvy pašijí jsou adaptované nápěvy užívané v latinské římskokatolické liturgii. Kořeny těchto nápěvů jsou velmi staré, Eric Werner prokázal jejich původ v synagogálních kantilacích na *Roš ha-šana* a jiné tzv. vysoké svátky. V Blahoslavově verzi jsou oproti standardnímu chorálnímu znění melodické kostry na různých místech vyplněny melodickými tóny a postupy s výrazným tíhnutím k tónice, což jsou typické deformace chorálních melodií v duchu renesančního hudebního myšlení.

2 Evangelia

Za pašijemi (v podstatě také lekcemi z evangelií) následují tři zpívané evangelijské perikopy: na den Narození Páně (Lk 2:1–20), vzkříšení Páně (Mk 16:1–7) a Seslání Ducha svatého (J 14:23–31a). Text pochází z Blahoslavova Nového zákona. Každá perikopa je uvedena zpívaným úvodem *Řeč tohoto svatého Čtení / napsal svatý { Lukáš | Marek | Jan }*.

3 Prorocké oddíly

Po čteních z evangelií přicházejí na řadu starozákonní perikopy z prorockých knih (je zajímavé, že v pramenu není ani jedna z epištolních perikop). Tyto jsou zajímavé i z textového hlediska, neboť narozdíl od novozákonních částí (Blahoslavův NZ se stal součástí Kralické bible) jsou poměrně rozsáhlými doklady o biblických textech užívaných v Jednotě ještě před vznikem Kralické bible. Liturgicky perikopy pocházejí pouze z vánočního okruhu. Jsou to tyto pasáže:

1. při Památce Narození Pána Jezukrista – Iz 11:1–10
2. Iz 9:2–7
3. k slavné památce narození Pána Krista – Mich 5:2–4
4. ku Památce slavné obřezání Pána Krista jenž slove Nové Léto – Iz 52:1–10
5. ku památce slavné přijetí k Kristu Pánu Mudrcův – Iz 59:20–60:14
6. v Neděli mezi Ochtáby a neb jindy při památkách Narození Páně – Iz 66:5–14

4 Preface

Po starozákonních proroctvích přicházejí na řadu preface, modlitby díkyčinění na počátku eucharistické liturgie. Jejich původ opět sahá až k židovské synagogální a rodinné bohoslužbě. Blahoslavova Evangelia obsahují 4 preface k nejdůležitějším svátkům církevního roku, a to jmenovitě:

1. na den Narození Pána před Posluhováním
2. v květnou Nedeli: anebo k velikému Pátku i k jinému některému dni při památce umučení Pána Krista
3. O vzkříšení Páně
4. ku památce seslání Ducha Svatého

Jediná rubrika, která prozrazuje liturgické umístění preface, je zmínka hned v titulu první (vánoční) preface, kde je poznámka *před posluhováním*. Posluhování se v bratrské liturgii nekryje s tím, co se označuje v soudobé evangelické bohoslužbě jako vysluhování (tedy celá Večeře Páně, případně akt rozdělení svátosti přijímajícím), ale spíše to, co bychom nazvali eucharistickou modlitbou. V Evančickém kancionálu z r. 1576 je právě jako zpěv „při posluhování“ uveden *Sanctus cum Tropho*, z čehož se může zdát, že bratrská bohoslužba zachovávala pořadí starokřesťanské liturgie, potažmo středověké katolické mše, věrnejši než současná česká evangelická bohoslužba v reformovaném stylu.

Text prefací je českým překladem latinských prefací z římského misálu; pouze pašijová obsahuje rozsáhlejší vložku, která nese zřetelnou pečeť bratrské teologie (viz srovnání římské a Blahoslavovy verze v příloze). V Blahoslavových prefacích chybí tradiční úvodní dialog; preface c. 1, 2 a 4 začínají invokací „*Ó večný Hospodine*“, preface o vzkříšení christologickým oslovením „*Ó přeslavně vzkříšený náš Králi Jezukriste*“, což je výjimka z obvyklého pravidla, že eucharistická modlitba je modlitbou k Bohu Otcí.

5 Modlitba Páně a Krédo

Posledním, nejkratším oddílem jsou dvě zpívané modlitby: Otče náš a „Víra Apoštolská“ (Veřím v Boha). Modlitba Páně vychází z gregoriánského nápěvu latinského *Pater noster*, ale melodicky a rytmicky se od ní mírně liší. Podobnostmi a odlišnostmi se zabýval již Hostinský v op. cit. (str. 51); má za to, že difference jsou zapříčiněny adaptováním nápěvu na český text. Apoštolské vyznání víry tvoří v celém tisku výjimku, neboť je zpíváno na mensurovaný, tedy nechorální nápěv. Tento nápěv byl také použit v Evangelickém zpěvníku z r. 1979 pro zpěv Apoštolského vyznání víry jako nečíslovaná píseň na str. 872.⁴

6 Rukopisná latinská agenda v expl. 24 B 2

V exempláři 24 B 2 chybí po pašijích pokračování od evangelií až do konce, zato po nich následuje ručně psaná latinská agenda. Od bratrského tisku (i od ručně psaného doplňku chybějící části) se odlišuje způsobem notace – základní jednotkou je čtvercové punctum a nikoliv kosočtvercové. To by nasvědčovalo buď pozdějšímu datu vzniku, nebo vlivu románského způsobu notace (stejným způsobem je např. notováno tzv. Medicejské vydání *Graduale romanum*). Některé zpěvy jsou notovány dokonce moderní notací, stylem punctum = půlová nota. Z liturgického hlediska agenda obsahuje převážně zpěvy officia a mše z liturgie Svatého týdne (od procesí na Květnou neděli až po bohoslužbu velikonoční vigilie) plus několik zpěvů z jiných částí církevního roku. Officium je až na pár výjimek (jedná se především o přiřazení žalmů jednotlivým antifonám) kompatibilní s římskokatolickou liturgií, jak byla konzervována po Tridentském koncilu.

Otázka tedy zní, jakého původu je agenda a jaká je její souvislost s Blahoslavovými pašijemi. Pro latinské znění a přece jen příliš těsnou spjatost agendy s katolickou podobou liturgie můžeme bratrský původ vyloučit jako nepravděpodobný. Zbývají tedy 3 hypotézy o možné souvislosti obou děl.

1. Souvislost je čiste náhodná. Oba prameny byly spojeny dodatečně rukou nějakého archiváře či knihovníka. Pro tuto možnost napovídají odlišné zápisy notace u obou rukopisných doplňků, i dodatečná paginace exempláře tužkou, která musí být (narozdíl od původní foliace tisku) recentního původu. Liturgická souvislost se však zdá příliš konkrétní, než abychom vyloučili opak této hypotézy.
2. Pašije byly používány v katolické bohoslužbě v 16. resp. 17. století. Tato domněnka je nejschůdnější díky latinskému znění agendy. Proti ní však hovoří české znění pašijí, které nemohly být zvl. v potridentské době provozovány v rámci oficiální liturgie v národním jazyce. Navíc (pokud vyjdeme z předpokladu, že poznámka *Ukřižovaný Kriste* se vztahuje k dobové písni či společné modlitbě) je naznačena provozovací praxe v rozporu s oficiálními rubričními předpisy misálu Pia V.

⁴ Vnucuje se otázka, proč do téhož zpěvníku nebylo zařazeno také Blahoslavovo zpracování gregoriánské verze Modlitby Páně. Vedle krásného nápěvu s bohatou tradicí (byť v EZ házené poněkud nedůstojně do jednoho pytle s etiketou „předreformační“, tolik připomínající ignorantské nápisy ze starých map *Hic sunt leones*), by zpěvník mohl udělat vstřícné, byť malé ekumenické gesto směrem k církvím, které gregoriánské či z gregoriánského vzoru vycházející (napr. Olejníkovy) znění používají.

3. Pašije byly používány v českém protestantském prostředí mimo Jednotu bratrskou, v jedné z církví, které konzervovaly předreformační liturgii silněji než Jednota bratrská. V úvahu přichází zejména některá větev církve podobojí. V této souvislosti je třeba opět vzpomenout Hostinského, který hovoří o „utrkvistické agendě“ připojené k jednomu z výtisků Evangelii.

7 Závěr

Zkoumání *Evangelii* Jana Blahoslava nás mohou vést k těmto závěrům:

V Jednotě bratrské se (přinejmenším v Blahoslavově éře) věnovala pozornost církevní tradici, jmenovitě tradici liturgické, zřejmě více, než se dříve myslelo. Vžitá představa, že bratrská bohoslužba vždy vycházela z bohoslužebného ikonoklastu nejradiálnějších husitských skupin, se prokazuje jako mylná. Rovněž názor, že hudební složku bratrské bohoslužby tvořily výhradně kantikální strofické útvary, v širší veřejnosti známé jako „bratrské písně“, můžeme odkázat do říše mýtů.

Blahoslav si byl vědom (snad díky svému humanistickému vzdělání) hodnot, které v sobě skrývá gregoriánský chorál (zpěv západní církve prakticky po celé první tisíciletí po Kristu) a to přesto, že jeho názory na interpretaci a kompozici těchto zpěvů (jak je vyjádřil např. ve své *Musice*) byly podmíněny dobou a z dnešního hlediska se jeví jako nesprávné.⁵ Při posuzování teologické hodnoty chorálu sice necítil potřebu vyrovnávat se s odsudkem 2. helvetského vyznání (čl. 23.4.), neboť nejvýraznější období procesu kalvinizace Jednoty začalo až po jeho smrti (a symbolicky skončilo ostudným vyrabováním svatovítského chrámu při korunovaci Fridricha Falckého), je ovšem dlužno k tomu dodat, že také hodnocení v *Confessio helvetica posterior* je poplatné době, kdy se gregoriánský chorál nacházel

⁵ Na tomto místě je třeba se ptát, kdo měli být Blahoslavem zamýšleni provozovatelé jeho úprav gregoriánských zpěvů. Zpěvy obsažené v Evangeliiích jsou v římské liturgii určeny jako celebrantské (s historickými výhradami, které jsme uvedli u pašijí). Pokud by Blahoslav respektoval toto určení, mohli bychom tedy pokládat Evangelia za jakousi liturgickou příručku pro celebranta. Otázka pak zní, co s posledními dvěma modlitbami. Zatímco Pater noster zpíval v římské liturgii (s výjimkou poslední prosby – sed libera nos a malo) kněz, Credo bylo záležitostí scholy, nebo (v románských zemích, kde se udržel zvyk lidového zpěvu latinských ordinarií) shromáždění. Modlitbu Páně a Veřím i dnes pokládáme za společné modlitby. Vyhradit je pouze celebrantovi by se zvl. v prostředí Jednoty jevílo podivným, zvláště pokud vidíme, že gregoriánské zpěvy obsažené ve „velkých“ bratrských zpěvnících byly záměrně simplifikovány metodou sekundární sylabizace melismat (technikou vzniklou ze středověkého tropování) tak, aby je mohli zpívat i prostí zpěváci.

ve stadiu nehlubšího úpadku. Semiologické výzkumy v posledních padesáti letech, které přesvědčivě prokázaly logogenickou strukturu primární vrstvy gregoriánského chorálu, vyvrátily axiomy, na kterých toto hodnocení stojí, v samotných základech.

Pokud by platila domněnka č. 2 či 3 o původu exempláře 24 B 2, mohou být Blahoslavova Evangelia zajímavou ukázkou vzájemného ovlivňování českých církví v 16. století.

Příloha

pašijová preface podle a) *Missale romanum*, b) podle Blahoslavových *Evangelii*. Kurzívou původní Blahoslavova vložka.

(Praefatio in missis de passione
et de S. Cruce)
Vere dignum... Deus:
Qui salutem humani generis in ligno
crucis constituisti:
ut unde mors oriebatur,
inde vita resurgeret:
et qui in ligno vincebat,
in ligno quoque vinceretur:
per Christum Dominum nostrum.
Per quem majestatem tuam laudat Angeli,
adorant Dominationes,
tremunt Potestates.
Coeli, coelorumque Virtutes, ac beata
Seraphim,
socia exultatione concelebrant.
Cum quibus et nostras voces ut admitti
jubeas deprecamur,
supplici confessione dicentes...

[MR (263)]

Ó věčný Hospodine
jenž[s] uložil naše vykoupění na dřevě
kříže způsobiti
aby odkudž smrt pocházela
odtudž studnice života se vyprýstila.
Ten jenž v ráji při dřevě vítěz nalezem
aby při dřevě kříže byl přemožen
*skrze Beránka toho na něhož hřích náš
byl vložen*
v jehož bolestné smrti
jest všech hříchův / našich shlazení
a v přetěžkých ranách dostatečně uzdravení.
Ó dejž v jeho předrahe smrti
nám pravou účastnost míti
všem hříchům umříti
krví nevinnou očistěnu býti
bychom těla a krve jeho užívající
nebeským v srdci ohněm
zažženi byli a k tobe volali spolu řkouce.